

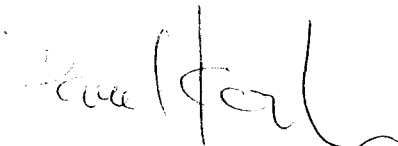
Posudek diplomové práce Daniela Štecha
Dobře myslet, svobodně jednat

Daniel Štech podnikl velmi nesnadný pokus zmapovat v díle H. Arendtové základní aspekty vztahu mezi činným a kontemplativním životem, tedy problematiku, která tvoří osu jejího celoživotního myšlenkového úsilí. Jde o téma mimořádně nesnadné nejen proto, že Arendtová je myslitelka povýtce nesystematická, nýbrž i proto, že její pojetí tohoto vztahu prošlo od 50. do 70. let značnými proměnami. D. Štech sleduje tyto proměny ve své práci s porozuměním pro celkový půdorys autorčina díla i s velkým smyslem pro detail a významové nuance určujících pojmů. Výsledkem je důkladný syntetický rozbor vztahu mezi myšlením a jednáním se stálým zřetelem k problému soudnosti.

V první části se D. Štech soustředí na rané období, kde se Arendtová snaží obnovit distinkce mezi různými formami lidské aktivity, zrušit nivelizaci vyvolanou ostrým protikladem mezi jednáním vůbec na straně jedné a kontemplací na straně druhé; v této fázi vidí Arendtová kontemplativní myšlení – reprezentované zejména filosofií – v zásadě kriticky, pozitivně se pak zabývá hlavně těmi formami myšlení, které jsou nějak spjaty s jednáním (fronésis, virtù, reprezentativní myšlení ad.). Druhá část diplomové práce je věnována analýze posunu (vyznačeném knihou o Eichmannovi) k pozitivnímu ocenění myšlení, který u Arendtové navazuje na sokratovské motivy z ranějších prací. Velmi vyváženě zde D. Štech představuje roli myšlení jako sféry, která otevírá prostor pro morálně motivovaný postoj či soud i tam, kde byl politický prostor jako takový zničen, ale nevkládá do něj ve vztahu k politice přemrštěné naděje ani nesnižuje rizika, která s sebou autonomie myslícího pro politický život přináší.

V závěrečné části se D. Štech věnuje nedokončené trilogii *Život ducha*, opět se zaměřením ke klíčové otázce poměru mezi aktivitami ducha a jednáním. Distancuje se od interpretačních pokusů najít pro tuto stěžejní otázku zjednodušující řešení a nechce také ve vnitřní pluralitě duchovních aktivit vidět substitut politického prostoru, který byl moderní době vytlačen aktivitami společensko-ekonomickými. Jeho vlastní pojetí tohoto vztahu ústí v náhled vzájemné odkázanosti obou sfér, které tíhnou k maximální autonomizaci a samoučelnosti (podobně jako každá z duchovních aktivit sama), ale nemohou – neztratí-li ze zřetele výkon dobrého života v celku – vystoupit ze vzájemné podmíněnosti, na niž poukazuje i titul předložené práce. Práce tak setrvává v kontextu zkoumaného díla, ale motivem vzájemné odkázanosti obou sfér poukazuje podle mne nepřímou i na možnost jiného konceptu soudnosti, než explicitně vypracovala Arendtová.

Práce se opírá o důkladnou znalost díla H. Arendtové, pracuje kriticky s literaturou klíčových interpretů a komentátorů a dospívá k samostatně zformulovanému závěru, který je práv složitosti zvoleného tématu. Nadto je práce napsána tak jasným a zároveň literárně kultivovaným jazykem, že je potěšením ji číst. Navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

prof. PhDr. Pavel Kouba